

GRINDINĂ ȘI SUPERSTIȚIE (CAZUL DIN SUIUG-1928)

Mihai GEORGIȚĂ*

HAIL AND SUPERSTITIONS-THE CASE FROM SUIUG

Abstract

In this study we want to reveal a popular superstition born to the confluence of the natural disaster aroused by hail and the deadly accident caused by a farming car.

The harvests of the villages from Suiug have been affected by hail for two years. The villagers started a real revolt against the authorities and the family of an inhabitant from Popești, who died on an accident at work with a farming car, on the reason that the authorities agreed with the transportation of the deceased through their locality, what should bring again the hail and destroy their crops.

Key words: authorities, deadly accident, hail, natural disaster, superstition.

O întâmplare nefericită, produsă de un accident mortal, prin amplasarea care a luat-o, generând o revoltă locală, a scos în atenția autorităților și a opiniei publice o superstiție populară, pe cât de insolită, pe atât de îngrijorătoare.

În 27 august 1928 locuitorul Pintuța Vasilie din Popești (Bihor) în timp ce transporta o mașină de treierat prin localitatea apropiată Suiug a căzut sub mașină și a fost omorât pe loc.

Familia a primit acordul autorităților să-și transporte decedatul la domiciliu pentru a fi înmormântat după obștesca tradiție. Însă locuitorii din comunele vecine, dar mai cu seamă cei din Suiug, pe data de 30 august, când familia a venit după mort, s-au împotrivit acestui demers, pe motiv că transportul cadavrului prin localitățile lor ar atrage urgia divină, manifestată pe urmă prin grindină și astfel li s-ar distruge recoltele.

În ciuda intervenției exprese a autorităților și a pretorului Plasei Marghita, care a ordonat jandarmeriei să escorteze transportul, nu s-a reușit să-i aducă pe săteni la paciență. Dimpotrivă, acțiunea jandarmeriei i-a iritat atât de mult, încât au declanșat o adevărată răzmeriță locală, adunându-se în jur de 200 de persoane, înarmate cu securi, sape, coase și ciomege. Aceștia au blocat transportul la locul accidentului, au luat cadavrul și l-au îngropat acolo fără preot și slujba cuvenită înmormântării.

În fața acestei situații anormale și ilegale, în 30 august, pretura Plasei Marghita se adresează urgent Prefecturii Bihor pentru a dispune suplimentarea forțelor de ordine cu un detașament de 40 de jandarmi conduși de un ofițer. În aceeași zi, Prefectura, luând act de această adresă, solicită comandamentului jandarmeriei Bihor să trimită detașamentul la Suiug. În regim de urgență, două autocamioane cu jandarmi, aflați chiar sub comanda locotenent-colonelului Ivașcu, Comandantul Regimentului 7 de jandarmi Bihor, s-a deplasat la Suiug. De asemenea, pe lângă pretorul Plasei Marghita, a sosit aici și procurorul Petruc

* Arhivele Naționale-Serviciul județean Bihor, email: misu_arhive@yahoo.com

de la Tribunalul Bihor, ca reprezentant al organelor de urmărire penală, care a deschis o anchetă. Intervenția jandarmilor a reușit să stingă revolta, iar instigatorii au fost puși sub anchetă și li s-au întocmit dosare penale. Numai așa familia decedatului a putut să-și ia mortul și să-l ducă acasă. Toate acestea, în 31 august, au fost comunicate Ministrului de Interne¹.

Iată cum o superstiție bine înrădăcinată în mentalul colectiv a fost scânteia declanșării unui revolte, dar amploarea ei trebuie pusă și pe seama altor factori obiectivi și de circumstanță. Simpla superstiție că transportarea unui cadavru peste hotarul unei localități ar provoca mânia lui Dumnezeu, care drept pedeapsă ar distruge recoltele cu grindină, nu putea totuși să agite spiritele celor superstițioși în așa măsură încât să se revolte și să opună forță, ignorând dogmele bisericii și poate chiar sfaturile împăciuitoare ale preotului paroh. Pentru a ajunge în această situație, convingerea și determinarea trebuiau să fie puternice. Ele erau întărite însă de evidență.

Grindina-așa cum se precizează în document-a bătut localitatea Suiug „mai înainte în vreo doi ani dupăolaltă”. Alte date oficiale vin să confirme acest lucru. Așa cum reiese din datele centralizate la Prefectură, grindina a fost una din calamitățile naturale cu cel mai mare impact asupra culturilor agricole. Această intemperie, cu efectele ei distrugătoare, este semnalată în fiecare an, în intervalul 1919-1927. Dar cele mai devastatoare căderi de grindină au fost consemnate de autorități în 1921, 1923, 1925 și 1927. Cea din 1925, întâmplată în 5 iulie, a produs pagube însemnate mai ales în plasele Sălard și Marghita, unde suprafețele cultivate au fost afectate în proporție de 80% până la 100%, valoarea acestora însumând milioane de lei².

Pe fondul pierderilor produse de grindină și a sărăciei cauzate de lipsa și scumpirea produselor agricole, în mod firesc neliniștea era prezentă în rândurile locuitorilor din Suiug. Cu atât mai îngrijorătoare era pentru ei perspectiva unei catastrofe cauzate de grindină în perioada de vârf a efortului agricol anual, vara³, și în special la sfârșitul lunii august, când efortul urma să fie răsplătit în scurt timp prin recoltele de toamnă. Psihoza colectivă creată de această perspectivă, accentuată acum de superstiția transportului unui cadavru prin localitate, precum și intervenția organelor de ordine, i-a adus pe locuitori în așa măsură la exasperare, încât au recurs aproape instinctual la forță și la declanșarea unei rebeliuni.

Însă psihoza lor își avea germenii în trecutul psihologiei colectivităților umane, confruntate de-a lungul timpului cu diverse catastrofe naturale. Însemnele de pe vechile cărți aruncă o lumină asupra percepției catastrofice a grindinii în mentalul țărănesc din Crișana. În 1805, pe un exemplar al Paliei de la Orăștie, aflat la Oradea, se face următoarea consemnare: „ acest an atât de rău și nenorocos au fost cât nu-i condeiu care să poată scrie, fără numai pre scurt: hijul (podgoria)de Oradea jumătatea l-au bătut piatra, celălalt au înghețat și l-au astupat zăpada cât n-au putut culege când au fost vreme”⁴. În 24 iunie 1812, popa Chirilă Popovici din Căușd scrie pe un *Antologhion* că în acea zi „au picat piatră preste multe locuri și de mare au fostu așa cât nuca...drept din bătrânii noștri ca ceia nu s-au pomenit să fie ...Și pre unde au ajuns piatra aceia n-au întrecut nici iarbă, nici grâu, nici tentiu, fără tot pravu au făcut”⁵. În luna mai 1816 grindina a bătut țarina satului Chiraleu „așa cum îmblătesc”⁶. O grindină puternică însoțită de vânt distruge totul în ținutul Beiușului în 26 iunie 1822⁷. De pildă, în satul Beiușele „au bătut piatra, cât n-au mai bătut, tot ca merele cele murji, de rupe crengile totu ca brânca și bucatele toate le-au răsipit...”⁸.

¹ Arhivele Naționale-Serviciul județean Bihor, *fond Prefectura județului Bihor*, inv 114., ds. 68/1928, filele 63-66. Vezi și anexele.

² Vezi detalii la. Ion Zainea, *Economie și societate în Bihor (de la Marea Unire la Dictatul de la Viena)*, Oradea, 2007, p. 280-282.

³ Barbu Ștefănescu, *Lumea rurală din Vestul României între medieval și modern*, ediția a II-a, Oradea, 2006, p. 21.

⁴ Florian Dudaș, *Memoria vechilor cărți românești*, Oradea, 1990, p. 279; Idem, *Catastrofe Naturale în Transilvania*, Oradea, 1999, p. 43.

⁵ *Ibidem*, p. 288; *Ibidem*, p. 44.

⁶ Barbu Ștefănescu, *op.cit.*, p. 21.

⁷ Florian Dudaș, *Memoria...*, p. 302.

⁸ Idem, *Catastrofe naturale...*, p. 45.

O furtună puternică, însoțită de grindină neobișnuită, abătută asupra ținutului Carașului în 1887, i-a înspăimântat groaznic pe mulți. Iată ce se menționează pe un Minei pe luna decembrie din satul Scăiuș: „ spre aducere aminte am scris că la 6/18 august, anul...1887, după amiază, a fost un timp cu totul urâcios, vijelie puternică, tunete și fulgere, apoi a bătut piatra în mărimea oului de găină, cât mulți cugetau că e aproape sfârșitul lumii”⁹. Grindina, în această zonă, a făcut pagube imense, a spart geamurile și acoperișurile caselor și a distrus semănăturile. Anul următor, în luna iulie, tot în Caraș-Severin, o furtună cu grindină foarte mare-unele bucăți ajungând până la o jumătate de kilogram- a distrus case, livezi, culturi agricole și a rănit oameni și animale. În mai 1890 a căzut în hotarul mai multor sate din Bihor o grindină „ cât oul de porumb și ca cel de găină”, iar în 21 iunie în Satul Ponoară, din ținutul Beiușului, a căzut grindina de mărimea unei jumătăți de ou de găină, de formă rotundă, având de „jur-împrejur încă 8 cornuri, ca steaua, iar mai la mijloc iară 6 cornuri”. Semnatarul însemnării redă și desenul unei asemenea bucăți de gheață, cu diametrul de 4,5 cm¹⁰.

Astfel, catastrofele provocate de grindină au fost observate atent și consemnate ca atare, cu atât mai mult cu cât ele înfricoșau de fiecare dată și le dădea mari fiori țăranilor care puteau rămâne săraci într-o clipită. De aceea, Traian Gherman, un cercetător al credințelor populare privind fenomenele meteorologice, afirma la începutul secolului XX că grindina este cel mai temut fenomen hidrometeorologic. „Și nici nu e mirare-notează acesta-, când într-un sfert de oră poate nimici truda unui an întreg și subzistența de un an a atâtor trudiți. În teama cea mare ce o are poporul față de acest fenomen, fantezia-i vie și năzuința de a-i da o explicație cât de cât mulțumitoare a creat o mulțime de ființe supranaturale. Elementul mitologic în explicarea nici unui fenomen al naturii nu este așa de bogat”¹¹.

Credința populară vede în grindină întotdeauna o pedeapsă a divinității sau o răzbunarea a unor făpturi mitice cu puteri suprafirești. În general, se crede că este o pedeapsă dată de Dumnezeu oamenilor pentru păcatele lor. O altă credință veche susține că Bunul Dumnezeu dă grindina împotriva strigoaicelor care leagă ploile. În unele părți se credea că grindina este făcută în văzduh și nori de Sfântul Ilie, în altele de Sfântul Arhanghel Gavril, de Sfântul Petru sau Ioan¹². Pe de altă parte, grindina percepută ca un rău în sine era considerată o cauză a Celui Rău, a diavolului. De aceea, există unele superstiții, în special în Bucovina, potrivit cărora diavolii fac grindina și o aruncă asupra pământului pentru a-i distruge pe oameni prin înfometare, și doar intervenția Providențială și frica de Dumnezeu a „necuraților” face ca grindina și gheața să nu fie aruncată toată asupra oamenilor. Sfântul Ilie trage cu tunul și arcul în aceștia, să nu-i lase să dea cu grindină. Se mai credea că grindina este făcută de draci cu ajutorul copiilor îngropați nebotezați, așa-numiții moroi, care duceau gheața asupra satului unde s-a întâmplat nașterea lor nelegiuită¹³.

În această privință se întâlnesc credințe aflate la interferența dintre creștinism și vechi culte păgâne, ori sincretisme rezulate din aceste interferențe sau pur și simplu credințe mitologico-folclorice ancestrale. Prin Bucovina, de pildă se credea că Sfântul Petru este stăpânul grindinei și al balaurului și atunci când vrea să bată un ținut cu grindină cheamă balauri, care „fierb grindina”, și apoi o trimite cu norii în locul unde oamenii au păcătuit. Aproape pretutindeni în spațiul românesc, se mai credea încă la începutul secolului XX că balauri sunt cei care produc și aduc grindina¹⁴. În Transilvania se credea că ploaia înghețată se formează din respirația rece a balaurului, fie când trece prin văzduh și nori, fie când se bat între ei balaurii¹⁵. Aceștia sălășluiau, potrivit credințelor populare, în lacuri și iezere din vârful munților, sau în ostroave și păduri inaccesibile omului. Când se ridica în nor „era ca

⁹ Idem, *Memoria...*, p. 377.

¹⁰ Idem, *Catastrofe naturale...*, p. 52-53.

¹¹ Traian Gherman, *Meteorologie populară. Observări, credințe și obiceiuri*, București, 2002, p. 123.

¹² Tudor Pamfile, *Văzduhul după credințele poporului român*, București, 1916, p. 140-143.

¹³ *Ibidem*, p.144-147.

¹⁴ Amănunte despre originea, înfățișarea și rolul balaurilor în credințele vechi românești vezi la: Traian Gherman, *op. cit.*, p. 135-142, dar și la Tudor Pamfile, *Mitologie românească*, București, 2000, p. 232-234; Victor Kernbach, *Universul mitic al românilor*, București, 1994, p. 295-296.

¹⁵ Traian Gherman, *op.cit.*, p. 123; Vezi și: Marcel Olinescu, *Mitologie românească*, București, 2004, p. 252.

un sul de car”, însă nimeni nu l-a văzut în întregime, ci doar părți din trup și coadă, atunci când era ascuns în nori.

Rolul balaurului în fenomenele hidrometeorologice era de fapt unul mai mult intermediar, deoarece erau stăpâniți și conduși de solomonari¹⁶, niște oameni înzestrați cu puteri supranaturale, care, între altele, puteau controla văzduhul¹⁷. Legătura dintre balaur și solomonar scoate în evidență natura demonică și luciferică a acestora. Cu o înfățișare deosebită, adesea respingătoare, purtând asupra lor obiecte magice și o cartea magică, solomonarii erau considerați foarte învățați, cu puteri suprafirești, obținute după ce urmau o școală ezoterică condusă de un arhidemon din celălalt tărâm¹⁸. Îndeobște în Ardeal se credea că sunt oameni sfinți, care erau trimiși prin sate de Dumnezeu ca să încerce credința și milostivirea oamenilor¹⁹. Dar exista și credința că sunt agenți ai răului, aflați în strânsă legătură cu diavolul, cel mai mare dușman al omului. Această ambivalență a funcției și naturii lor²⁰ își are originea în suprapunerea sau amestecul stratului mitic ancestral al magicianului demonic cu adstratul creștin al legendei Sfântului Ilie²¹. Necredința și păcătoșenia oamenilor era pedepsită cu grindină, nimicind semănăturile, de către solomonarii înzestrați cu puteri, pe de altă parte, cei demonici erau oricum vindicativi, prin ura funciară ce o manifestau organic față de oameni, și prin urmare procedau la fel, punând în pericol permanent recoltele sătenilor²². În ambele cazuri, se spunea că atunci când nu sunt primiți în sate aceștia se răzbunau astfel: mergeau la un lac sau iezer, unde sălășluiau balauri, se rugau din cartea magică a solomonarilor și apa îngheța, apoi mergeau până la mijlocul lacului și tăiau gheața cu un topor. Prin acel loc ieșea balaurul pe care încălecau și ridicau gheața în văzduh de unde sub formă de nori de gheață loveau hotarul satului respectiv²³. Solomonari malefici nu puteau fi oprți decât de contrasolomonari sau meșteri pietrari, despre care se credea fie că au fost cândva solomonari, fie că sunt oameni sfinți cu puteri de la Dumnezeu. Aceștia printr-un anumit ritual și descântece întorceau grindina și reușeau să alunge pe solomonar și pe balaur. Uneori chiar și babele sau femeile cucernice puteau să-i alunge prin aceleași mijloace pe solomonari și balauri. După credința curentă trasul clopotelor era cel mai bun mijloc de a îndepărta de sat grindina adusă de solomonar și balaur²⁴. Aceste clopote erau de multe ori „sfințite pentru gheață”²⁵. Cu toate acestea, pentru preîntâpinarea grindinei poporul român a născocit o mulțime de remedii și ritualuri magico-religioase. Când nu se trăgeau clopotele, se bătea toaca. Se rosteau rugăciuni, adresate Maicii Domnuluiși, iar ceremoniile magice se desfășurau în curțile bisericilor²⁶. Se țineau posturi, se tămâiau curțile, casele, se aprindeau lumânări, se aruncau în curte flori de salcie sfințite la Florii sau nuiele de tei adunate în Duminica Mare, ori mlădițe de alun. De asemenea, alimentele și obiectele sfințite la Paști erau un alt remediu contra grindinei²⁷. O credință străveche, pe care o întâlnim și la alte popoare²⁸, susține că atunci când începe să bată grindina e folositor să împlânți în pământ un obiect de fier(cum ar fi toporul, cuțitul, sapa, lopata) ori să-l așezi într-un anumit fel pentru că atunci încetază să mai bată²⁹. Dar cel mai sigur pentru țaranul român ca să-i fie ocolită gospodăria și ogorul de vremuri grele și grindină era să fie credincios și evlavios.

¹⁶ *Ibidem*, p. 137-139.

¹⁷ Despre aspectul, puterile și atribuțiile lor, vezi amănunte la Traian Gherman, *op.cit.*, p. 142-150; Marcel Olinescu, *op.cit.*, p. 253-254; Victor Kernbach, *Universul mitic al românilor*, București, 1994, p. 243-245.

¹⁸ Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, București, 1987, p. 424.

¹⁹ Traian Gherman, *op.cit.*, p. 145.

²⁰ Victor Kernbach, *op.cit.*, p. 245.

²¹ Romulus Vulcănescu, *op.cit.*, p. 426.

²² *Ibidem*; Victor Kernbach, *op.cit.*, p. 245

²³ Traian Gherman, *op.cit.* p. 123-124, 147-148

²⁴ *Ibidem*, p. 148-150; Romulus Vulcănescu, *op.cit.*, p. 425.

²⁵ Tudor Pamfile, *Văzduhul...*, p. 150.

²⁶ Romulus Vulcănescu, *op.cit.*, p. 425.

²⁷ Traian Gherman, *op.cit.*, p. 125-129; Tudor Pamfile, *Văzduhul...*, p. 150-153.

²⁸ De pildă, la slavi de sud și la unguri. Vezi: Gh. F. Ciușanu, *Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și noi*, București, 2005, p. 178, 216

²⁹ Traian Gherman, *op.cit.*, p. 125-129; Kádár József, *Folclor românesc din nordul Ardealului*, București, 2005, p. 77-78, 118-119.

Într-o vreme în care agricultura constituia principala modalitate de trai era absolut natural ca multitudinea de sărbători creștine oficiale și neoficiale („băbești”)–cu unele rădăcini în perioada păgână, însă păstrate cu strictețe prin tradiția străveche–să fie înscrise în calendarul agricol și dedicate bunului mers al lucrărilor agricole. Dintre acestea, nu întâmplător, cele mai multe se țineau pentru a fi scutite semănăturile de grindină, fenomenul meteorologic cel mai nefavorabil. Dar nu doar în timpul verii se țineau aceste sărbători, când efectiv exista pericolul de grindină, ci și iarna sau în celelate anotimpuri, pentru a preîntâmpina pericolul, ceea ce denotă atenția deosebită acordată acestuia³⁰. De exemplu, două săptămâni după Bobotează era bine să nu se spele hainele la râu ca să nu bată apoi grindina vara. Pentru același scop trebuiau serbate primăvara zilele dedicate Evanghlistul Marcu și Ioan³¹. Cu mare grijă erau respectate joile din timpul postului mare, sau cele dintre Paști și Rusali– în unele locuri chiar și zilele de marți–când nu se lucra pământul și femeile nu aveau voie să lucreze cu acul ori să spele. La fel, sărbători ca Vinerea Mare, Vinerea Rusaliilor, Aflarea capului Sfântului Ioan, Duminica Tomii Ajunul Armindenului, Foca. etc., și zilele multor sfinți care aveau legătură cu fenomenele meteorologice (Sf. Ilie, Precup, Eliseu, Petru, Gheorghe, Parascheva, Constantin și Elena, Onufrei, Bartolomeu, 40 de Sfinți, Maria Magdalena, Simion Stâlplnicul, Mariana, Gherman, Pantelimon etc.)³².

Iată o varietate de credințe, superstiții și ritualuri despre grindină, cauza ei și modul în care putea fi preîntâmpinată sau îndepărtată. Între acestea se numără superstiția potrivit căreia, atunci când cineva se sinucide, grindina va lovi timp de 7 ani acele locuri, unde s-a comis păcatul³³. De aici a derivat credința cu privire la moartea groaznică, nefirească, care atrage grindina. Ca o consecință, a mai apărut următoarea superstiție: dacă cel spânzurat, înecat ori omorât în chip nefiresc era transportat în localitatea de obârșie pentru a fi îngropat, atunci desigur peste hotarele pe unde a trecut și locul în care a fost înmormântat va bate grindina în vara următoare până va distruge semănăturile³⁴. Traian Gherman care a făcut studii etnologice în Transilvania la începutul secolului XX, afirmă că această credință este răspândită și înrădăcinată mai ales în această provincie, iar „nu arareori a dat de lucru și autorităților civile, căci locuitorii comunelor respective au atacat adeseori pe cei ce transportau mortul”. Ba mai mult, în unele părți ale Transilvaniei locuitorii erau stăpâniți de ideea că numai dacă vor ucide și pe cei care transportau mortul vor putea scăpa de grindină. Totuși, mai exista și credința că grindina va lovi satele numai dacă nu au tras clopotele la biserică în momentul când se transporta mortul peste hotarul lor³⁵.

În această categorie de superstiții, ușor bizare și de natură conflictuală, putem încadra și cazul de la Suiug. Dacă celelalte credințe și superstiții legate de grindină aveau un caracter de aparență, izvorât din imaginația fabuloasă și fundamentat, în general, pe acțiunea unor forțe supranaturale, această superstiție născută din acțiunea iresponsabilă a omului se putea concretiza în contingent și putea genera conflicte interumane, după cum s-a întâmplat în 1928 la Suiug. Însă o astfel de superstiție, ce excedea de multe ori, prin urmările sale, cadrul familial și cutumele de coeziune și pace comunitară, se destrăma acum treptat sub presiunea unui stat organizat pe principii moderne și raționale, care nu mai tolera excesele unor superstiții. S-a văzut, de pildă, cum revolta localnicilor din Suiug, generată de această superstiție, a fost estompată prin decizia autorităților și înăbușită prin intervenția în forță a jandarmeriei, astfel încât și cei care credeau cu tărie în valabilitatea ei au fost nevoiți să se resemneze și mai apoi, în timp, să-și piardă convingerile.

³⁰ *Ibidem*, p. 129.

³¹ Tudor Pamfile, *Văzduhul...*, p. 145, 148-149.

³² Traian Gherman, *op.cit.*, p. 130-133

³³ Tudor Pamfile, *Văzduhul...*, p. 142

³⁴ *Ibidem*, 150.

³⁵ Traian Gherman, *op.cit.*, p. 134.

ANEXE**1.**

Prefectura județului Bihor

Domnului Comandant al ocoalelor de jandarmi

Oradea.

Am onoarea a Vă ruga să binevoiți a ne pune la dispoziție un detașament de 40 de jandarmi sub conducerea unui ofițer pentru a merge în Comuna Suiug unde se întâmplă cazul următor.

Un locuitor din comuna Popești pe când transporta o mașină de treierat din nenorocire a fost călcat de mașină și omorât pe loc. Familia primind autorizație de a transporta cadavrul în comuna Popești, locuitorii din comunele vecine se opun, ei opresc transportarea cadavrului în credința că dacă va fi trecut prin comunele lor vor fi pedepsiți de Dumnezeu cu grindină și li se va nimici hotarul.

În prezent locuitorii se află adunați în număr de circa 200, înarmați cu coasă, secure etc.

Oradea, la 30 august 1928

Prefect delegat

Șeful serviciului

2.

Domnule Prefect,

În ziua de 29 Aug. 1928 cu onoare v-am raportat că în comuna Suiug s-a întâmplat un accident, al cărui cadavru era să se transporte la domiciliul accidentatului în comuna Popești.

Văduva decedatului accidentat a obținut autorizație de transport de la acest oficiu.

În timpul transportării s-a adunat locuitorii comunei Suiug la locul unde era așezat accidentatul și nu au lăsat să transporte cadavrul din diferite motive.

Văduva ne-a cerut ca să-i dăm ajutor pentru a se putea face transportul. Am dat ordin jandarmilor pentru a lua parte la acest transport, [dar] locuitorii văzând aceste dispoziții se împotrivesc și nu permit transportarea cadavrului.

În urma dispozițiilor D-voastră date companiei de jandarmi am primit 40 de jandarmi și am concentrat jandarmi din plasă cu ajutorul cărora am baricadat cimitirul și s-a făcut transportarea cadavrului în comuna Popești.

Odată cu jandarmi au sosit reprezentantul parchetului prin ai cărei ordonanță s-a și făcut arestările agenților provocatori, cărora s-a dresat acte de dare în judecată.

Cercetările în această cauză se efectuează de Parchetul Tribunalului Bihor și sunt în curs.

Marghita, la 30 August 1928.

Prețor.

3.

Nr. 3410
1928, luna Aug., ziua 31.
Compania de jandarmi Bihor
Către Prefectura județului Bihor. Oradia

Am onoarea a raporta următoarele:

În ziua de 27 August a.c. locuitorul Pintuța Vasilie din comuna Popești, plasa Marghita, pe când transporta o mașină de treierat în comuna Suiug, aceeași plasă a fost omorât pe loc de mașină.

Familia a primit autorizația de a transporta și înmormânta cadavrul în comuna Popești.- Populația din comuna Suiug, în ziua de 30 august a.c. s-a opus autorităților și jandarmeriei cu sape, coase etc. fiind stăpâniți de superstiția că, dacă cadavrul va fi transportat prin comună, hotarul va fi bătut de grindină, și au oprit transportarea cadavrului, îngropându-l cu forța fără preot. – A mers la fața locului, împreună cu D-l procuror Petruc de la Trib. Bihor și 40 de jandarmi. S-a arestat capii răzvrători, cadavrul s-a predat familiei și s-a transportat în comuna Popești.

Nu s-a întâmplat nici un incident. Populația a rămas liniștită. A fost la fața locului D-l Locot. Colonel Ivașcu, Comandantul regimentului 7 Jandarmi, D-l Pretor al Plasei Marghita.

Cercetările continuă și instigatorii se vor înainta parchetului Tribunalului Bihor cu actele dresate.

Comandantul Companiei jand. Bihor

Capitan

4.

Administrativ.
10338/1928

Obiect: Se raportează Onoratului Minister cazul de răzvrătire din comuna Suiug.

Domnule Ministru,

Cu onoare vă aducem la cunoștință următoarele :

În ziua de 27 August a.c. locuitorul Pintuța Vasilie, din comuna Popești, plasa Marghita acest județ, pe când transporta o mașină de treierat, în hotarul comunei Suiug aceeași plasă, a fost omorât pe loc de mașină, trecând aceasta peste dânsul.

Familia numitului a primit autorizațiunea, de a transporta și înmormânta cadavrul în comuna Popești, comuna de origine a decedatului. Populațiunea din comuna Suiug însă, stăpânită de superstiția, ce se menține în aceste părți, că hotarul acelei comune, peste care se transportă cadavrul, va fi bătută de grindină, și deoarece hotarul comunei Suiug a fost atins de grindină mai înainte de vreo doi ani dupăolaltă, sau opus autorităților și jandarmeriei, și n-au admis transportarea cadavrului. Acești locuitori au înscenat o adevărată rebeliune, înarmându-se cu coase, cu sape și cu ciomege și au îngropat cadavrul ei cu forța fără preot. Cazul a luat așa proporții, încât a trebuit să descindă la fața locului, împreună cu d-nul procuror Petruc de la tribunalul Bihor, 40 de jandarmi pe două autocamioane, care să restabilească ordinea.

După apariția jandarmilor și a procurorului ordinea s-a restabilit, iar cadavrul a fost predat familiei și transportat în comuna Popești.

Sosind jandarmii în localitate, populațiunea arămas liniștită și nu s-a mai produs nici un incident.

Din partea autorităților au mai fost la fața locului Dl. Locot. Colonel Ivașcu, Comandantul regimentului 7 Jandarmi și Dl. Pretor al plășii Marghita.

Cercetările sunt în curs și după terminare instigatorii se vor înainta Parchetului Tribunalului, împreună cu actele dresate.

Oradea, la 31 august 1928

Prefect delegat

Domniei Sale

Domnului Ministru de Interne
D-I Subsecretar de stat R. Franasovici

Șeful serviciului.

București